

Foto: Gabriela Bolin

Bulletinen

Hösten 2015

i samverkan med

Folkuniversitetet

Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Nr 12 - augusti 2015

www.sus.org.se

E-postadress till
medlemsansvariga
info@sus.org.se

Bara några ord strax före tryckningen...

Hur många gånger har man inte hört uttrycket ”kunskap är inte tung att bära”, utan att närmare fundera över vad det innebär. När man gick i den ordinarie skolan var väl reflektionen närmast ”kanske inte tung att bära, men att få i sig”

När jag nu sedan ett antal år är engagerad i Senioruniversitetsrörelsen, om man så får säga, så får sentensen en innebörd. Att möta alla er intresserade seniorer som kommer för att lyssna på föredrag och anföranden i de mest skilda ämnen ger verkligen substans till värdet av kunskap.

Senioruniversiteten – de verkliga friskolorna. Att kalla det för en ny folkrörelse tycker jag i högsta grad är relevant. Vi växer och finns i allt fler och fler kommuner. Hittills har vi klarat oss utan någon centralorganisation, vilket jag hoppas att vi också framledes skall göra. Vi skall använda våra medlemsintäkter till aktiviteter lokalt, punkt slut.

När vi i SUS inför våren 2015 bytte lokal för våra månadsföreläsningar och fredagskaféer var det några som muttrade över våra lokalbyten de senaste åren, från Skönsbergs FH till Sundsvalls FP och nu till Pingstkyrkan. Men nu kanske ni förstår att bytena var nödvändiga. Nyligen har ju FP sålts och skall byggas om till lokaler för Engelska skolan. Man kan ju tycka att det är lite sorgligt att Norrlands första Folkpark, anlagd 1902, nu försvinner, men som man brukar säga, vi lever i en föränderlig värld. Vår flytt till Pingstkyrkans Café Piccolo med våra fredagskaféer har ju också inneburit att vi får en riktig kafémiljö för dessa aktiviteter, vilket jag förstått att ni liksom jag uppskattar. Våra ”hyresvärdar” med Lilian i spetsen har också gjort allt för att det skall fungera bra för oss och att det tekniska skall fungera. Att vi nu också har aktiviteterna centralt hoppas och tror jag att många uppskattar.

Jag vill också passa på att ge er medlemmar beröm för att ni anammat det nya systemet med tidiga bokningar via nätet och överhuvudtaget att ni tagit till er våra nya rutiner. Vi är ju numera c:a 1100 medlemmar så vi måste rationalisera vår administration dock utan att vi skall bli operonliga. Tidiga bokningar ger oss en vink om hur många som kan tänkas komma på en viss aktivitet och vi får då möjlighet att hitta annan lokal om det skulle behövas. Jag hoppas att ni också uppmärksammat att vi bytt kansli lokal. Vi finns nu i det lilla ”kontorshotellet” i hörnet Thulegatan och Bergsgatan. Detta har visat sig vara en mycket bra lösning för oss. Där finns också en kurslokal som vi använder för mindre grupper. Inte minst har det visat sig vara en bra lösning för programgruppen som verkligen behöver en bra arbetsmiljö för allt det jobb man lägger ner.

Några har tyckt att även om man är flera i familjen som är medlemmar i SUS så räcker det med 1 exemplar av Bulletinen varför vi av miljö- och kostnadsskäl borde gå på den linjen. Å andra sidan vet vi att många tycker att varje medlem borde få sitt eget exemplar. Eftersom det inte är administrativt bagatellartat att fixa detta och kostnadsbesparingen är relativt liten så behåller vi nuvarande system tills vidare. Men vi har ett förslag till er som tycker att det räcker med ett ex. Ge bort det andra exemplaret till någon som inte är medlem och försök att få dem att bli medlemmar. Vårt programutbud är vårt bästa PR-vapen.

Så till höstens program. Vi genomför under höstterminen c:a 30 aktiviteter. Innehållet spänner över ett stort antal ämnen – internationell politik, historia, musik, litteratur, film, juridik, medicin mm. Det finns verkligen något för alla. Mycket av det som presenteras är naturligtvis fakta, men ibland också något att fundera över och fråga sig: ”Är det verkligen så? Kan man inte se det på ett annat sätt? Vad betyder det för mig?”

Därmed vill jag överlämna höstens program i SUS till er medlemmar i Senioruniversitet Sundsvall, SUS, och samtidigt önska er en fin höst.

Er Leif Bolin

Här följer en sammanställning över de aktiviteter som planeras under hösten 2015. Fullständig information finns under respektive sidhänvisning och på vår hemsida: www.sus.org.se

SEPTEMBER

1	Tisdag	Dagsutflykt Resa till Murberget	<i>Sid. 11</i>
8	Tisdag	Månadsföreläsning Bränt er loss Norrland!	<i>Sid. 4</i>
9	Onsdag	Litteraturseminarium Litteratur 1	<i>Sid. 8</i>
21	Måndag	Föreläsning Sköns historia	<i>Sid. 11</i>
25	Fredag	Fredagskafé Lars Ahlin på plats	<i>Sid. 6</i>
29	Tisdag	Föreläsning Den ekologiska drömmen	<i>Sid. 12</i>

OKTOBER

6	Tisdag	Föreläsningsserie Religion - Det inre livet	<i>Sid. 12</i>
7	Onsdag	Litteraturseminarium Litteratur 2	<i>Sid. 8</i>
13	Tisdag	Månadsföreläsning Gulfen - en framtida krutdurk	<i>Sid. 4</i>
16	Fredag	Fredagskafé Aktuellt inom Smittskyddet	<i>Sid. 6</i>
21	Onsdag	Film på Filmstaden Två livsbejakande dokumentärfilmer	<i>Sid. 13</i>
23	Fredag	Fredagskafé Polisen informerar	<i>Sid. 7</i>
28	Onsdag	Litteraturseminarium Litteratur 3	<i>Sid. 9</i>

NOVEMBER

4	Onsdag	Film på Filmstaden Två filmer från 2015 - musik och drama	<i>Sid. 13</i>
5	Torsdag	Föreläsning Vad vet du om IS - Islamiska staten?	<i>Sid. 14</i>
10	Tisdag	Månadsföreläsning Cellulosa - ett material i tiden	<i>Sid. 5</i>
12	Torsdag	Föreläsningsserie Juridik för seniorer	<i>Sid. 15</i>
16	Måndag	Föreläsningsserie Carl von Linné	<i>Sid. 14</i>
18	Onsdag	Litteraturseminarium Litteratur 4	<i>Sid. 9</i>
20	Fredag	Fredagskafé Vår passion för juridik	<i>Sid. 7</i>

DECEMBER

1	Tisdag	Jazz Jazzmusikalisk salong	<i>Sid. 15</i>
4	Fredag	Fredagskafé Musikkafé, Mattias Larsson	<i>Sid. 7</i>
8	Tisdag	Månadsföreläsning Musik, Dan Andersson	<i>Sid. 5</i>
9	Onsdag	Litteraturseminarium Litteratur 5	<i>Sid. 10</i>

Våra lokaler

Vi disponerar följande lokaler, som alla ligger centralt i Sundsvall, för våra evenemang under höstsäsongen 2015.

Lokal	Adress	Antal platser
Pingstkyrkan - Kyrksalen	Rådhusgatan 37	Obegränsat
Café Piccolo	Rådhusgatan 37	75
Kyrkans hus	Floragatan 4	100/40
Kulturmagasinet - Programsalen	Packhusgatan 4	72
SUS kontor	Thulegatan 24	10-30
Folkuniversitetet	Rådhusgatan 34	10-50
Filmstaden	Esplanaden 29	Varierat
Bussresor	Navet	50

Bokning och betalning

För månadsföreläsningar och extra föreläsningar som äger rum i Pingstkyrkan är avgiften 50 kr och ingen bokning eller betalning i förväg är nödvändig, men önskvärd för att minimera kontanthantering. För fredagskaféer och alla övriga evenemang gäller obligatorisk bokning och betalning i förväg eftersom lokalerna har begränsat antal platser.

Du gör själv dina bokningar på *Min Sida* via vår hemsida www.sus.org.se och väljer där att betala med kort eller mot faktura. Se även vår systembeskrivning på sidan 10.

Du som saknar PC eller e-postombud, kontakta respektive evenemangsansvarig för bokning och information. För övriga uppgifter, se fakta under respektive evenemang.

Månadsföreläsningar

8 september (tisdag)

“Bryt er loss Norrland!”

Vår föreläsare är **Lars Westin, professor i regionalekonomi vid CERUM inom Umeå universitet**. Han forskar och föreläser om städer, landsbygd och regioner. Professor Westin har under många år följt Sveriges regionala utveckling och föreläser ofta för näringsliv, kommuner och allmänhet mm.

Lars Westin beskriver hur Norrland kunde hamna i en sådan besvärlig situation trots att utvecklingen såg positiv ut i slutet på 1800-talet och första hälften av 1900-talet. Dessutom vad kan idag göras åt Norrlands problem? Speciellt situationen i Västernorrland diskuteras.

Tid och plats:	Tisdag 8 september kl. 14:00-15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Professor Lars Westin
Ansvarig hos SUS:	Ann Ahlenius 073-067 88 43
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 7 september

13 oktober (tisdag)

Gulfen - en framtida krutdurk?

Arabiska halvön är rik på energi och religion, men fattig på frihet. Gulfstaterna har förvandlats från fattiga ökensamhällen till mäktiga energiproducenter. De är indragna i kriget om Syrien och det turbulenta Egypten. De står öga mot öga med ärkefienden Iran på andra sidan Persiska viken. I Saudiarabien och dess grannländer är kontrasterna slående.

Bitte Hammargren är journalist och Mellanösternkännare, som rapporterar för Svenska Dagbladet och andra medier samt föreläser om förhållandena i Gulfen.

Denna föreläsning är öppen även för icke medlemmar!

Tid och plats:	Tisdag 13 oktober kl 14.00-15.30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Bitte Hammargren
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin
Avgift:	50 kronor för medlemmar, 100 kronor för icke medlemmar
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 12 oktober

Foto: Per Luthander

10 november (tisdag)

Cellulosa - ett material i tiden

Från medeltida växtfärgning till superisolerande material.

Människans existens, definieras till stora delar av de material vi använder, ett faktum som är tydlig i hur vi kategoriserar delar av människans historia i perioder som stenåldern och bronsåldern.

Vilka är de nya material som vi kan förvänta oss i framtiden? Vilka aspekter av material är mest intressanta för forskare idag? Hur kommer materialvetenskap att forma vår framtid?

Lennart Bergström, professor i materialkemi vid Stockholms Universitet berättar om sin forskning där cellulosa är utgångsmaterial.

Tid och plats:	Tisdag 10 november kl 14.00-15.30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Professor Lennart Bergström
Ansvarig hos SUS:	Paul Nygren 070-207 02 18
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 9 november

8 december (tisdag)

Dan Andersson – ”om sin längtan sjöng han”

Vi lyssnar till **Karin och Åke Wiberg**, Nyadal, Sandöverken, och deras mycket finstämda program om den alltid lika aktuella författaren och poeten Dan Andersson.

Karin och Åke sjunger och spelar till eget ackompanjement tonsatta dikter av Dan Andersson. Musikinslagen varvas med en berättelse om Dan Andersson. Allt från en fattig uppväxt i Dalarnas Finmark till en alltför tidig och tragisk död på ett hotellrum i Stockholm 32 år gammal.

Tid och plats:	Tisdag 8 december kl. 9:30-11:00 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Karin och Åke Wiberg
Ansvarig hos SUS:	Gunnar Keventer 070-551 20 28
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 7 december

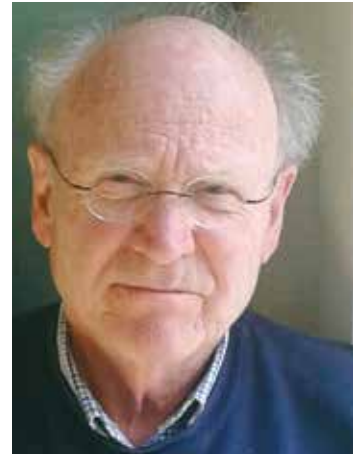

25 september (fredag)

Lars Ahlin på plats. Nationallitteratur ur Sundsvallsmylla.

Att Lars Ahlin föddes 1915 och alltså firar 100-årsjubileum har nog inte undgått någon här i hans födelsestad Sundsvall. Men många av oss har säkert märkt att 100-årsfirandet är mycket påtagligt även på riksnivå. Det svenska kulturetablissemanget ekar av andäktiga jubileumsuttalanden. Lars Ahlin har verkligen alltid setts som en "stor" författare; "fyrtiotalets verkliga gigant på berättarkonstens område", heter det till exempel i en handbok. Men storheten är lokalt Sundsvallsförankrad på många intressanta sätt som vi kan diskutera till morgonkaffet.

Örjan Torell är litteraturvetare, har arbetat vid Mittuniversitetet i Härnösand och bland annat skrivit boken "Den osynliga staden" om västernorrländsk litteratur från storhetstiden i början av 1900-talet till Lars Ahlin.

Tid och plats:	Fredag 25 september kl. 9:30-11:00 på Café Piccolo
Föreläsare:	Örjan Torell
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast torsdag 24 september.

16 oktober (fredag)

Aktuellt inom smittskyddet

Hans Boman, ansvarig smittskyddsläkare vid Landstinget i Västernorrland föreläser om några av våra stora smittsamma sjukdomar, ebola, tuberkulos och sorkfeber. Smittskyddet spänner över ett brett område, och vi diskuterar aktuella smittsamma sjukdomar och andra viktiga smittskyddsproblem med en västernorrländsk vinkling.

Influensan kommer – varför vaccinera sig?

Ett årligen återkommande gissel är influensan. Vad kan vi säga om den kommande säsongen? Myndigheterna rekommenderar vaccination av vissa grupper i samhället – varför?

Tid och plats:	Fredag 16 oktober kl. 09:30-11:00 på Café Piccolo
Föreläsare:	Smittskyddsläkare Hans Boman
Ansvarig hos SUS:	Lars Brandhammar, 070-524 11 24
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 15 oktober

23 oktober (fredag)

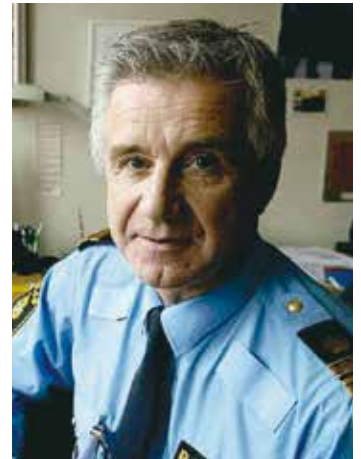
Polisen informerar

Från den 1 januari 2015 finns det bara en polismyndighet för hela landet. Den nya polismyndigheten är indelad i sju regioner. Västernorrland tillhör Region Nord med Umeå som huvudort. Vad betyder det för vår kommun och vårt län?

Hur kan jag minska risken för att bli utsatt för brott?

Börje Öhman, polisens kommunikationschef med ansvar för norrlandslänen, berättar om hur polisen arbetar i den nya organisationen. Han berättar också, och ger tips, om hur vi bättre kan skydda oss mot vanliga brott som vi äldre kan drabbas av.

Förhoppningsvis hinner han också berätta om någon eller några speciella händelser från sitt långa yrkesliv.

Tid och plats:	Fredag 23 oktober kl. 09:30-11:00 på Café Piccolo
Föreläsare:	Börje Öhman
Ansvarig hos SUS:	Gunnar Keventer 070-551 20 28
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 22 oktober

20 november (fredag) Fredagskafé

Vår passion för juridik

Juridik, torrt och tråkigt?

Det tycker inte fd kammarrättslagmannen **Stina Zackari** och fd hovrättspresidenten **Barbro Hegrelius Jonson** som berättar varför och dessutom ger exempel på kalla fakta som kan vara bra att känna till i dagens mediebrus.

Tid och plats:	Fredag 20 november kl. 9:30-11:00 på Café Piccolo
Föreläsare:	Barbro Hegrelius Jonson och Stina Zackari
Ansvarig hos SUS:	Bosse Noborn 070-398 75 00
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast torsdag 19 november

4 december (fredag)

Musikkafé med Mattias Larsson

Mattias Larsson, klarinett, är en av Nordiska Kammarorkesterns nyanställda musiker. Mattias kommer att prata om hur det är att leva som musiker och vägen till det fasta jobbet. Hur provspelning och förberedelse går till osv. Han går också in på den mentala biten av att uppträda och drar paralleller med idrottsutövare på elitnivå.

Mattias kommer att blanda sitt prat med att spela bland annat:

- Stravinsky - Three pieces for clarinet solo
- Erland von Koch - Monolog 3 (sats 1)

Tid och plats:	Fredag 4 december kl. 9:30-11:00 på Café Piccolo
Medverkande:	Mattias Larsson
Ansvarig hos SUS:	Bosse Noborn 070-398 75 00
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast den 3 december

Senioruniversitetets Litteraturseminarier hösten 2015

Efter det stora intresset som våra medlemmar visade för vårt seminarium om nobelpristagaren Patrick Modiano satsar vi nu stort på temat Crossover-litteratur.

Vi genomför under hösten fem separata litteraturseminarier med föreläsare från Mittuniversitetet som alla har litteraturen som en del i sitt dagliga arbete.

Alla seminarier kretsar kring kända författare och romaner. Även om alla inte läst dessa böcker är vi säkra på att deltagarna kommer att få givande föreläsningar.

16 september (onsdag) Litteraturseminarium 1

Helen Asklund, Mittuniversitetet, forskar bl.a. kring ämnet Barn och ungdomars läsning. I vårt första seminarium håller Helen en inledande föreläsning om vårt tema **Crossover-litteratur**.

De senaste åren har utbudet av böcker som rör sig i gränslandet mellan ungdoms- och vuxenvärlden ökat markant. Det rör sig om skildringar som på olika sätt bryter gränser och vägrar passa in i givna mallar för vilka ämnen som tas upp och vilka som är tänkta läsare. Vilka kännetecken finns för denna litteratur och hur kommer det sig att den har vuxit fram?

Med bl.a. **Jessica Schiefauers**, Pojkarna som exempel tittar vi närmare på fenomenet crossover-litteratur.

Tid och plats:	Onsdag 16 september kl 9:30-12:30 i Kyrkans Hus
Föreläsare:	Universitetslektor Helen Asklund
Ansvarig hos SUS:	Lena Kälvesten, 070-254 50 66
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 15 september

7 oktober (onsdag) Litteraturseminarium 2

Anders Johansson, Mittuniversitetet. Forskningsområden: Modern och samtida poesi, Ludvig Nordström samt genus i litteraturen.

Phillip Pullman, *Guldkompassen, del I i Den mörka materian*, Stockholm: Natur och Kultur, 2008.

Phillip Pullmans Guldkompassen, den första delen i trilogin Den mörka materian, är fylld av sofistikerade filosofiska lekar med våra vanliga sätt att förstå sådant som verkligheten eller vad en människa är. Genom små vridningar i berättandet stiger vi som läsare in i en värld som gradvis blir alltmer främmande, och som därigenom också får oss att se vår egen värld på ett nytt sätt.

Tid och plats:	Onsdag 7 oktober kl 9:30-12:30 i Kyrkans Hus
Föreläsare:	Universitetslektor Anders Johansson
Ansvarig hos SUS:	Lena Kälvesten, 070-254 50 66
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 6 oktober

28 oktober (onsdag) Litteraturseminarium 3

Ulrika Lif, Mittuniversitet. Forskningsområden: Lars Ahlins författarskap, skönlitteratur i vård och socialt arbete.

Guus Kuijer, *Boken om allting*, Stockholm: Förlag Opal, 2009.

Med skarpblick, humor, poesi och värme gestaltar den holländske författaren Guus Kuijer i sina berättelser existentiella frågor i ett bergfast barnperspektiv.

I den symboltöta ***Boken om allting*** skildras hur pojkgestalten Thomas, i skuggan av andra världskriget och i ett gränsland mellan realism och fantasi, tillsammans med sin mamma och storasyster Margot bryter sig ur en auktoritär och patriarkal familjestruktur.

Tid och plats:	Onsdag 28 oktober kl 9:30-12:30 i Kyrkans Hus
Föreläsare:	Universitetsadjunkt Ulrika Lif
Ansvarig hos SUS:	Lena Kälvesten, 070-254 50 66
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 27 oktober

18 november (onsdag) Litteraturseminarium 4

Anna-Karin Jonasson, Mittuniversitetet. Förutom forskning undervisar Anna-Karin Jonasson i Litteraturvetenskap, kreativt skrivande och Barn och ungdomslitteratur.

Maria Gripe, *Tordyveln flyger i skymningen*, 2015 (orig. 1978).

Begreppet crossover bör även rymma vuxna läsares återkomster till barn- och ungdomsromaner. Kanske är mötet främst ett kärt återseende, kanske öppnas nya dimensioner i texten.

Många har vittnat om att ***Tordyveln flyger i skymningen*** är en berättelse som man gärna återvänder till senare i livet, men för en del av dessa läsare är det ett återseende som sker via ett annat medium än det ursprungliga.

Berättelsen sattes upp som radioteater 1976 och blev bok först 1978. Överföringen från radio till skönlitterär text kan även den sägas vara en form av crossover – ett gränsöverskridande – och olika typer av överskridanden ingår i en spännande tematik som Gripe utvecklar på flera plan i romanen.

Tid och plats:	Onsdag 18 november kl 9:30-12:30 i Kyrkans Hus
Föreläsare:	Universitetsadjunkt Anna-Karin Jonasson
Ansvarig hos SUS:	Lena Kälvesten, 070-254 50 66
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 17 november

9 december (onsdag) Litteraturseminarium 5

Peter Degerman, Mittuniversitetet. Förutom forskning undervisar Peter Degerman också i barn- och ungdomslitteratur.

Neil Gaiman, *Oceanen vid vägens slut: en roman*, Stockholm: Bonnier Carlsen, 2014.

Neil Gaiman, född 1960, inledde sin karriär som kulturjournalist i början av 80-talet, men blev snabbt uppmärksam som författare av serieböcker för vuxna. Det stora genombrottet kom med den episkt upplagda romanen **American Gods** 2001 och barnboken **Coraline** 2002.

Gaiman rör sig alltså inte bara mellan olika åldersgrupper utan också mellan olika medier. **Oceanen vid vägens slut** utkom 2013 och gavs ut som vuxenroman i Storbritannien och som ungdomsroman i Sverige. Boken erhöll utmärkelsen årets bok i National Book Awards.

Tid och plats:	Onsdag 9 december kl 9:30-12:30 i Kyrkans Hus
Föreläsare:	Universitetslektor Peter Degerman
Ansvarig hos SUS:	Lena Kälvesten, 070-254 50 66
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 8 december

Vårt medlemsystem i korthet

Medlemsystemet består av vårt medlemsregister där du som medlem själv kan uppdatera dina egna medlemsuppgifter, samt ett evenemangsregister där du själv bokar in dig på våra evenemang via Min Sida.

Bli ny medlem

Vill du bli ny medlem i SUS så anmäler du detta själv.

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se
2. Tryck på menyvalet BLI MEDLEM.
3. Fyll i efterfrågade personuppgifter, välj betalningssätt och godkänn din anmälan.
5. Betala medlemsavgiften antingen med kort eller enligt faktura som vi skickar till din e-postadress.

Min Sida

För att komma igång måste alla medlemmar som har en e-postadress hämta ett säkert lösenord genom att följa två enkla steg.

OBS! Om du delar e-postadress med annan medlem kontakta i stället medlemsansvarig för att få separata lösenord.

1. Surfa in på vår hemsida www.sus.org.se.
2. Tryck på menyvalet MIN SIDA, tryck därefter på knappen *Inget lösenord?*.

3. På nästa sida anger du din e-postadress och trycker på knappen *Skicka Uppgifter*. Då får du ett lösenord skickat till din e-postadress. Detta kan du senare byta ut.
4. Tryck på menyvalet MIN SIDA igen, fyll denna gång i användarnamn (e-postadress) och ditt nya lösenord, och tryck på *Logga in*. Då kommer du till följande flikar:

Uppgifter Evenemang Inloggningsuppgifter Erbjudanden Ekonomi

5. **Uppgifter:** Här ser du dina personuppgifter som du själv kan ändra vid behov
6. **Evenemang:** Här ser du detaljinformation om aktuella evenemang som du själv bokar in dig på. Dessa evenemang presenteras både i Bulletinen och på hemsidan.
7. **Inloggningsuppgifter:** Här kan du ändra till ett nytt personligt lösenord.
8. **Erbjudanden:** Här kan speciella erbjudanden dyka upp.
9. **Ekonomi:** Här ser du uppgift på dina obetalda samt betalda fakturor. Du kan enkelt ladda ner kopior av fakturorna genom att trycka på Hämta PDF.

Om du får problem med vårt system vid inloggning eller bokning eller om du har andra frågor om systemet, kontakta vår medlemsansvarige via mail: info@sus.org.se.

1 september (tisdag) Halvdagsutflykt

Höstresa till Länsmuseet Murberget i Härnösand

Vi börjar besöket med en god lunch (bordsservering) på Spjutegården (det röda huset på bilden) som ligger vid Länsmuseet, Murberget. Efter att ha avslutat lunchen med kaffe och kaka tar vi en kort promenad på ca 200 meter till Länsmuseet. Länsmuseumbyggnaden (se bild) invigdes 1994 och inrymmer bl.a. kafé, butik, utställningslokaler, arkiv, magasin m. m.

Där kommer vi att bli mottagna av två guider som visar oss runt och berättar om de fasta utställningarna som finns i museet. Dessa är bl a:

- Möten mellan älvarna, som handlar om länets äldsta historia - forntiden
- Syn för sägen, som handlar om tiden från 1000-talet fram till 1600-talet
- Moderna tider, som handlar om 1700-, 1800- och 1900-talets historia i Västernorrland

Efter den guidade turen som tar cirka en timme finns tid för att själva vandra runt och titta på de tillfälliga utställningarna som finns i museet. Dessa är bl a (med reservation för ev. ändringar fram till avresedagen)

- Lindström och Lappkungen, som visar Bengt Lindströms norrländska ursprung och samhörighet med samerna och deras kultur som genomsyrar hans konstnärskap
- Next level Craft där det finns verk av ett 30-tal slöjdare, m.fl.

Från ca kl. 14.45 finns kaffe med bröd framdukat i stora entrén.

Efter avslutad kaffepaus vänder vi åter mot Sundsvall och Navet.

Tid och plats:	Tisdag 1 september 2015. Avresa från Navet kl. 11:00 och vi beräknas vara åter ca kl 16:30
Ansvarig hos SUS:	Kenneth Borensjö, 070-372 30 80
Avgift:	300 kronor. I priset ingår bussresa, lunch, guidning och kaffe
Bokning:	Obligatorisk bokning via Min sida senast söndag 30 augusti

21 september (måndag) Föreläsning

Sköns historia

Efter de två mycket uppskattade SUS föreläsningarna "Axplock ur Selångers historia" respektive "Axplock ur Sundsvalls historia" tidigare i år återkommer nu Bent Fridholm med motsvarigheten om Sköns socken.

Han kommer att berätta om Skönsbygdens tidiga kända (och okända) historia och även en hel del om dess kyrkor.

Föredraget "kryddas" som tidigare med lite roliga och tänkvärda märkvärdigheter i samma ämne.

Tid och plats:	Måndag 21 september, kl 13:00-15:30 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Bent Fridholm
Ansvarig hos SUS:	Britt-Marie Beijron, 070-661 16 56
Avgift:	100 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast söndag 20 september

Övriga evenemang

29 september (tisdag) Föreläsning

Den ekologiska drömmen

Ekologiska livsmedel betyder för många högsta kvalitet tillsammans med ett ansvarstagande för naturen. Man föreställer sig att det här är den allra nyttigaste maten, som är giffri och bidrar till en uthållig produktion. Men är det verkligen sant?

Får konsumenterna bättre livsmedel och en bättre miljö om de köper ekologiskt? Skulle maten räcka om all odling skedde ekologiskt? Är statens omfattande ekonomiska stöd till ekologisk odling berättigade? Är ekoodlingen miljövänlig och klimatsmart? Dessa och andra frågor kommer att besvaras av **Thomas Kätterer**.

Thomas Kätterer är professor i systemekologi vid Sveriges Lantbruksuniversitet och en av de fyra författarna till boken "den ekologiska drömmen" som publicerades i vintras. Thomas kommer att ge en översikt över boken och forskningen som ligger bakom den. Boken har livligt debatterats i media. Den kan köpas i bokhandeln (1) men kan också laddas ner utan kostnad (2).

1) <http://www.fritanke.se/bok/ekologiskt-pa-tallriken/>

2) <http://pub.epsilon.slu.se/11755/>

Tid och plats:	Tisdag 29 september kl. 14:00-15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Professor Thomas Kätterer
Ansvarig hos SUS:	Bosse Noborn 070-398 75 00
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 28 september

6 oktober (tisdag) Föreläsningsserie

Det inre livet

Prästen Jermunn Solem fortsätter sin föreläsningsserie om religioner, som fanns med i SUS-programmet hösten 2014 och som var mycket uppskattad av deltagarna.

Nedslag i den mystiska traditionen i judendom, kristendom och islam.

Vid sidan av de officiella dogmerna och lärosatserna i de monoteistiska religionerna har det alltid funnits en underström av mystik. Människor har tolkat sina andliga upplevelser utifrån skrifterna, men också utifrån livserfarenhet. Var med på en resa genom tusentals år och genom bilder och texter.

Hur kan den mystiska traditionen berika oss idag, och hur kan den förena oss i en splittrad värld?

Tid och plats:	Tisdag 6 okt kl. 10:00-12:00, tisdag 20 okt kl. 10:00-12:00 samt tisdag 3 nov kl 10:00-12:00 i Kyrkans Hus
Föreläsare:	Jermunn Solem
Ansvarig hos SUS:	Lars Brandhammar 070-524 11 24
Avgift:	300 kronor för samtliga tre tillfällen
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast måndag 5 oktober

21 oktober (onsdag) Film på Filmstaden

Två livsbejakande dokumentärfilmer

Filmaren **Gunnar Hall Jensen** (född 1963) presenterar själv sina två dokumentärfilmer vid visningen på Filmstaden. Han är norrman och bosatt i Sundsvall. Han har gjort flera uppmärksammade dokumentärfilmer i Norge och Sverige. Filmer som på olika vis tar pulsen på vår samtid.

”**Pimplare från Syrien**” (2014, 28 min): Gunnar Hall Jensen lyssnade på radioprogrammet Sök och finn på P4 Västernorrland. Per Asp från Junsele sökte där efter isborrar och fiskesjön. Han skulle ha en kurs i pimpling för syriska flyktingar.

Gunnar Hall Jensen gjorde så denna varma och humoristiska film om en nybörjarkurs i pimpling.

”**Hör mina ord som står raka, hårda**” (2014, 58 min): En mänsklig och smått magisk film om poeten Håkan Pettersson och poesikonstens kraft. Att poeten är gravt rörelsehindrad, gör dock vardagslivet emellanåt komplicerat.

Filmen är delvis inspelad i Sundsvall och t o m SUS-medlemmar skymtar förbi som statister...

Tid och plats:	Onsdag 21 okt kl. 14:30-16:45 på Filmstaden
Föreläsare:	Gunnar Hall Jensen
Ansvarig hos SUS:	Fride Ek, 070-331 13 26
Avgift:	80 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast tisdag 20 oktober

4 november (onsdag) Film på Filmstaden

Två filmer från 2015 - musik och drama

Filmaren **Måns Berthas** (född 1978) presenterar själv sina två filmer vid visningen på Filmstaden. Han är sundsvallsbo och har gjort ett flertal filmer. Många har kanske sett ”Mammons tempel” (2002) – om husvagnsliv utanför IKEA, eller ”Det vita snittet” (2010) – om lobotomins historia. Måns Berthas är också Koordinator/Film Commissioner på Film Västernorrland.

”**Från Haverö till Osaka**” (2015, 60 min): En härlig musikfilm som Måns Berthas gjort tillsammans med Torbjörn Bergkvist. Filmen tar oss med på en musikalisk resa som börjar i byn Haverö i Västernorrland. Folkmusikern Göran Månsson åker tillsammans med bandet Mittfolk till Japan för att sprida sin folkmusik. Det uppstår fantastiska musikaliska möten. En riktig feel-good-film!

”**Champion**” (2015, 19 min): Måns Berthas allra senaste spelkortfilm. Ur Göteborg Filmfestivals programkatalog: ”Ett förfruset äktenskap i snödränkt kuliss. Plötsligt antrar ett minne från förr och bortglömda känslor väcks till liv”...

Tid och plats:	Onsdag 4 november kl 14:30-16:45 på Filmstaden
Föreläsare:	Måns Berthas
Ansvarig hos SUS:	Fride Ek 070-331 13 26
Avgift:	80 kronor
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast tisdag 3 november

5 November (torsdag) Föreläsning

Vad vet du om IS - Islamiska staten?

Nästan dagligen hör vi talas om IS – Islamiska staten – i olika nyhetsmedia. Men vad är IS? Vilket ursprung har rörelsen? Hur rekryterar IS sina anhängare? Hur ser IS verksamhet ut och vilka syften och mål har man?

Redaktör Per Jönsson vid Utrikespolitiska Institutet föreläser om IS. Per Jönsson är fil. kand. i modern historia och statsvetenskap.

Han har arbetat för SIDA i Vietnam, för Tidningarnas Telegrambyrå, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning som USA-korrespondent och varit anställd på Dagens Nyheter som utrikeskorrespondent under 30 år. Per Jönsson har också ägnat sig åt analys av politisk terrorism i olika sammanhang sedan 1970-talet.

Tid och plats:	Torsdag 5 november kl. 14:00-15:30 i Pingstkyrkan
Föreläsare:	Redaktör Per Jönsson
Ansvarig hos SUS:	Gunnar Keventer 070-551 20 28
Avgift:	50 kronor
Bokning:	Ej obligatorisk men önskvärd på Min Sida senast 4 november

16 november (måndag) Föreläsningsserie

Carl von Linné

”Förundras över allt, även det mest vardagliga” var ett av Carl von Linnés motto. Han grundlade ett nytt sätt att studera genom sina populära exkursioner i Uppsalas närhet, i hagar och skogsmarker. Vi finner hans namn vid många växter och djur i ppslagsverken.

Idag finns arbetet med den systematiska biologin på UNESCOs tentativa lista för Sverige i samverkan med sju länder och fokus är på Carl von Linné. Men hur började det och hur gick det till? Vilka hade han omkring sig? Varför hamnade Linnés samlingar i London?

Glimtar från Linnés barndomsmiljö i Småland och viktiga händelser längs vägen till att bli en av våra allra mest betydelsefulla och kända svenskar handlar dessa föreläsningar och bildvisningar om. Här lyfter hon fram Linnés samarbete med fiskforskningens fader Peter Artedi och Linnélärjungen Pehr Löfling samt nuddar vid Nils Gissler från Medelpad.

Efter ett yrkesliv med utvecklingsprojekt hos Luftfarsverket i Arlanda flygplats ledning ägnar sig Solveig Nordin Zamano sedan drygt tio år åt några av 1700-talets märkespersoner genom arkivstudier och resor i deras fotspår. Hon studerar Carl von Linnés liv och personer han samarbetade såväl i Sverige som utomlands. Särskild uppmärksamhet visar hon för betydelsefulla personer bland Linnés kollegor och studenter med rötter i Västernorrland.

- 16 november: Hur började det? Linnés barndom, studietid, resor och nätverksbyggande.
- 30 november: Hur gick det till? Publicerade verk, brevväxling, kollegor och lärjungar.

Tid och plats:	Måndag 16 november kl. 13:00-14:30, måndag 30 november kl. 13:00-14:30 på Kulturmagasinet
Föreläsare:	Solveig Nordin Samano
Ansvarig hos SUS:	Lena Kälvesten 070-254 50 66
Avgift:	175 kronor för båda tillfällena
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 15 november

12 november (torsdag) Föreläsningsserie

Juridik för seniorer

Ska vi leva upp våra pengar? Eller? Vad behöver vi tänka på när det gäller familjejuridik vid dödsfall? Bör vi planera i tid med omtanke om våra närmaste?

Göran Skoglund, Ringa Juridik, arbetar med familjejuridik såsom bouppteckningar, arvskiften, testamenten, äktenskapsförord, gåvobrev m.m. Han kommer att ge oss svar på alla frågor.

Under två tillfällen kommer han att ta upp vad som händer vid dödsfall. Vad måste man tänka på om man är gift, ensamstående eller lever i ett samboförhållande.

Tid och plats:	Torsdag 12 november kl. 13:00-15:00 samt torsdag 26 november 13:00-15:00 i Kulturmagasinet
Föreläsare:	Göran Skoglund, Ringa Juridik
Ansvarig hos SUS:	Ann Ahlenius 073-067 88 43
Avgift:	175 kronor för båda tillfällena
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast onsdag 11 november

1 december (tisdag) Jazz

Jazzmusikalisk salong

Ulf Råberg med sin Swingtett lyser upp decembermörkret och ger oss en oförglömlig föreställning i jazzens tecken.

Swingtetten består av Erik Gröning piano, John-Erik Westin vibrafon, Åke Rönnerberg gitarr, Hans-Erik Bergman bas, Stig Hammarström trummor och kapellmästaren själv på klarinett, saxofon, flöjt och sång.

Vi bjuder på fika i pausen.

Tid och plats:	Tisdag 1 december kl. 14:00-16:00 i Kyrkans Hus
Medverkande:	Ulf Råbergs Swingtett
Ansvarig hos SUS:	Leif Bolin 070-680 52 40
Avgift:	100 kronor inkl. fika
Bokning:	Obligatorisk bokning på Min Sida senast 30 november

Medlemskap och bokning av evenemang

Senioruniversitetet SUS är en partipolitiskt, religiöst och fackligt obunden förening.

För att delta i föreläsningar, kurser, temadagar, resor och andra evenemang som SUS arrangerar måste du vara medlem i SUS. Medlemsavgiften är f.n. 160 kr per kalenderår.

Alla pensionärer över 55 år är välkomna, även du som är gift eller sambo med en pensionär.

Det krävs inga förkunskaper eller inträdeskrav för att få delta i vår verksamhet. Aktiviteterna äger i huvudsak rum på dagtid.

Vill du bli ny medlem i SUS så anmäler du detta själv på vår hemsida www.sus.org.se, menyval Bli Medlem. Se även vår systembeskrivning på sidan 10.

Om du får problem eller inte har tillgång till internet kan du kontakta den medlemsansvarige eller någon annan i styrelsen så hjälper vi till.

Bokningar till våra evenemang gör du själv på Min Sida

via vår hemsida www.sus.org.se. Du kan bara göra en bokning per medlem och evenemang. Se även vår systembeskrivning på sidan 10.

Du kan välja att betala med kort eller enligt faktura/e-postavi, som skickas till dig via e-post. Fakturan ska betalas inom 10 dagar.

Kontakta respektive evenemangsansvarig om du måste avboka din anmälan. Avbokar du din anmälan senare än en vecka före aktuell aktivitet startar, debiteras hela avgiften. Om orsaken till avbokningen är sjukdom debiteras ingen avgift.

Vid fullbokat evenemang, kontakta alltid evenemangsansvarig. Det kan finnas återbud eller möjligheter till dubblering av aktiviteten.

Medlemmar som saknar dator och inte har något e-postombud är välkomna att kontakta respektive evenemangsansvarig för bokning och information.

B FÖRENINGSBREV

Avsändare:

Senioruniversitetet Sundsvall
Thulegatan 24
852 36 Sundsvall

Sverige

Porto betalt
Port Payé

SUS styrelse

Ordförande
Leif Bolin
070-680 52 40
bolin_leif@hotmail.com

Vice Ordförande
Eric Olofsson
070-524 26 05
eric@famolofsson.st

Sekreterare
Kurt Johansson
070-340 97 00
kurt.h.johansson@tele2.se

Kassör
Arne Brorstad
070-211 37 33
arne.brorstad@live.se

Medlemsansvarig
Bengt Almberg
070-347 77 81
bengt.almberg@gmail.com

Medlemsansvarig
Anders Forsslund
070-602 41 82
anders.forsslund@regio.se

Programansvarig
Britt-Marie Beijron
070-661 16 56
brittmarie.beijron@gmail.com

Programansvarig
Ann Ahlenius
15 33 10, 073-067 88 43
ab.ahlenius@gmail.com

Programansvarig
Kenneth Borensjö
070-372 30 80
kenbor@live.se

Programansvarig
Bo Noborn
12 12 42, 070-398 75 00
bn.trafik@telia.com

Programansvarig
Ulla Johansson
070-525 38 08
ulla_hakan_johansson@hotmail.com

Programansvarig
Frida Ek
12 76 23, 070-331 13 26
frida.ek@comhem.se

Programansvarig
Lars Brandhammar
070-524 11 24
lassebrandhammar@gmail.com

Programansvarig
Gunnar Keventer
070-551 20 28
gunnar_keventer@hotmail.com

Programansvarig
Björg Bjerke
070-210 94 74
bjoerg.odd@telia.com